

ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТУПЕНЯ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ПАРАМЕТРАМИ, ЩО ВИМІРЮЮТЬСЯ В ШКАЛІ НАЙМЕНУВАНЬ

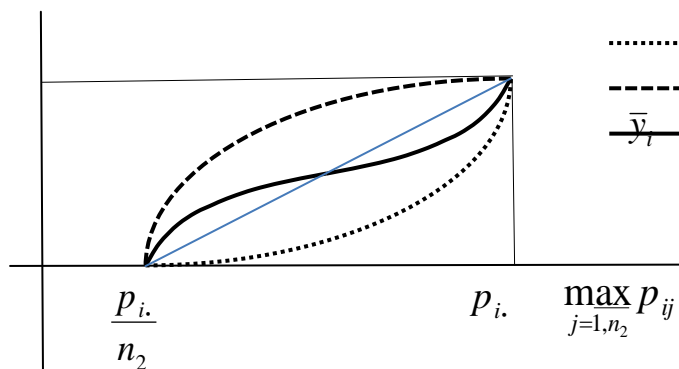
Безменова О.М.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

У роботі розглянуті питання оцінювання ступеня зв'язку між параметрами, вимірюваними в шкалі найменувань. Зроблено припущення про те, що зв'язок у цьому випадку може бути оцінено ймовірністю правильного передбачення значення одного параметра за значенням іншого. У цьому випадку максимальний зв'язок між двома параметрами X_1 і X_2 буде існувати тільки у випадку, коли будь-якому значенню параметра X_1 буде відповідати одне і тільки одне значення параметра X_2 . Мінімальному зв'язку буде відповідати випадок неможливості передбачення значення випадкової величини X_2 за значенням величини X_1 . Виходячи з цього, зв'язок між параметрами X_1 і X_2 можна оцінювати за максимальною ймовірністю передбачення за значенням параметра X_1 значення параметра X_2 , а як показник ступеня залежності X_2 від X_1 розглядати суму ймовірностей за всіма можливими значеннями. Аналогічно можна оцінити зворотний вплив X_2 на X_1 .

На підставі зроблених припущень побудовано показники, орієнтовані на лінійну залежність від максимальних ймовірностей окремих значень, а також показники з еліптичною залежністю. На основі запропонованих показників сформовані коефіцієнти зв'язку, що приймають значення у інтервалі $[0, 1]$ з досягненням значення 1 при наявності максимального зв'язку і значення 0 – при його відсутності.

Наведений нижче рисунок ілюструє залежність окремих складових u_i можливих коефіцієнтів ступеня зв'язку від максимальних ймовірностей окремих значень.

Отримано статистичні оцінки запропонованих показників ступеня зв'язку, що базуються на принципі максимальної правдоподібності.